

MEMORIU

PREZINTAT GUVERNULUI
DE EPISCOPATUL
BISERICII ROMÂNE UNITE
IN CHESTIA SALARIZĂRII
DREPTI ȘI OMENOASE
A SLUJITORILOR ACESTEI
BISERICI

B 16665

25487

ACADEMIA R.S.R.
FILIALA CLUJ
BIBLIOTECA
Nr. 16.665 19 77

348.341.2:281.05.02 (R) (1931)

25487

B 16665

Statul chestiunii

Preoțimea bisericii românești unite este adânc îndurerată. Măsurile de salarizare cuprinse în scrisorile Onor. Minister al Instrucțiunii și Cultelor No. 137897 din 16 Septembrie 1931 și No. 150434 din 5 Octomvrie 1931, o umilesc pe nedreptul și o expun mizeriei celei mai negre.

Preoțimea nu poate înțelege, de ce statul este mai vitreg față de ea, decât față de alți funcționari, lovind prea modestele ei retribuțiuni, nu cu una, ci cu două și chiar cu trei curbe de sacrificiu?!

Și de ce în însuși rândurile preoților se fac deschișurări după confesiuni. Dece salariul preotului ortodox să fie redus față de 1930 cu 12% și curba generală, iar al celui unit, pentru că este unit, cu 21% plus pomenita curbă, ridicându-se în a doua jumătate a acestui an, reducerea până la 65% a salariului din 1930?!

Și cum este cu puțință ca cel din urmă servitor al Ministerului să aibă în buget plată lunară de 3350 lei (art. 1 stat No. 2 pag. 35), ca să nu pomenim pe șoferul cu 6900 lei, și cel mai bătrân preot unit, cu Academia teologică și familie grea, să primească 3241 lei, iar un începător 1509, adică una mie cinci sute nouă lei lunar?!

Ca Arhierii și ca români, ne-am simțit datori să atragem luarea aminte a Onor. Guvern asupra acestei nedreptăți, care lovește mari interese naționale. Păzirea dreptății și cinstirea legilor, trebuie să stea doar la temelia țării; iar în acest caz se face nedreptate împotriva legii. Apoi, țara are nevoie, în vâltoarea de azi mai ales, de lumina evangheliei; dar preotul umilit și flămând, cum o va mai putea răspândi în sufletul tulburat al mulțimilor necăjite?

Era atât de împede dreptatea cauzei, încât ni se părea cu neputință ca Onor. Guvern să nu dea ascultare cuvântului nostru. Cu mare mâhnire a trebuit însă să

aflăm, că bugetul pe 1932 tinde să mărească nedreptatea, pregătind preoșimii noastre o soartă și mai amară decât cea de acum.

În fața acestei perspective, datoria ne silește să ne ridicăm din nou cuvântul, pe cât de respectuos pe atât de hotărât, rugând Onor. Guvern să facă bisericii noastre dreptatea pe care o merită și pe care i-o garantează legile țării.

Principii de temelie

Nimeni, cu bună credință nu va putea contesta dreptatea următoarelor două principii fundamentale, cari trebuie să normeze regimul de salarizare a clerului.

I. Toți slujbașii țării trebuie să se bucure de tratament egal din partea statului: între ei evident și preoșii, cari încă fac slujbă publică spre binele comun.

II. Statul datorează o deopotrivă protecțiune tuturor cultelor și tratament egal preoșilor tuturor.

Dreptatea acestor principii este evidentă în sine. Ea este cuprinsă, categoric și precis în Constituție (art. 22) și legile țării (art. 31 și 32 al legii cultelor din 1928; art. 10 din Concordat), prea cunoscute decât să le mai reproducem.

I

Tratament egal cu alți funcționari publici.

Ori, normele după cari se alcătuieste bugetul pe 1932 nu respectă nici pe departe aceste principii de elementară dreptate.

Sărăcia țării cere o nouă reducere a salariilor. Preoșimea o va purta cu inima împăcată, însă în condițiuni de egalitate cu ceilalți funcționari, adică: să *i-se reducă salariile din anul 1930 în aceeași măsură și după aceleași norme, ca ale tuturor slujbașilor.*

Se pare, însă, că preoșimii i-se pregătește iarăși un regim excepțional. Reducându-se dintru început bugetul cultelor din 1931 cu încă 120 milioane, restul de 743.644.101 nu va putea suporta salariile clerului reduse după normele generale, ci ele vor trebui scăzute

simțitor mai mult. Această procedură este cu atât mai nejustificată, cu cât întreg bugetul cultelor este, în comparație cu altele, extrem de modest (pentru sufletul cetățeanului statul cheltuiește abia 50 Lei de cap, pe când pentru instrucțiune, de ex. peste 320 lei de locuitor!) și de altă parte, el a mai suferit o scădere globală și excepțională în 1931 de 12% pentru biserica ortodoxă, 21% la cea unită și 23% la minoritari.

Veniturile proprii, din parohie, ale preoșilor nu pot justifica acest tratament excepțional, fiindcă de ele s'a ținut seama atunci, când salariile clerului au fost fixate, mult mai jos decât ale celorlalte categorii de funcționari corespunzătoare și, pe deasupra, astăzi criza și împrejurările economice schimbate le-au redus până aproape la anihilare.

De aceea preoșimea își reclamă dreptul elementar și legal, de a fi tratată la fel cu ceilalți slujbași, gata să aducă, împreună cu ei, și ultimul sacrificiu pentru țară.

II

Lipsa de egalitate la salarizare între slujbașii diferitelor culte.

Și mai grav se vatămă al doilea principiu de dreptate, care cere egalitatea pentru preoșii tuturor cultelor, și nu admite, sub nici un cuvânt, ca de ex. un preot unit să aibă salariu mai mic decât colegul ortodox cu aceeași calificare și oficiu.

Firește ar fi ca să se reducă salariile tuturor preoșilor după aceleași norme. Onor Minister face altfel. Anume: reduce suma totală ce o aveau singuraticile culte în bugetul pe 1931 cu anumite cote, urmând ca din restul ce le rămâne să se facă tipurile de salarii deosebite la fiecare, după cum ajunge suma. În concret: din bugetul de peste 700 milioane al bisericii ortodoxe scad 36.168.498 Lei, sau 5%, iar din cele 102.693.309 Lei prevăzuți pentru biserica unită și ruteană taie nu mai puțin de 43.260.496 Lei, adică peste 42%! Aceasta după ce însuși bugetul pe 1931 prezintă o reducere inegală și arbitrară față de cel din 1930, de 12% la ortodocși și 21%, adică douăzeci și una la uniți.

Raportată la bugetul din 1930, care stă la baza reducerii salariilor, situația pe care o pregătește bugetul cultelor pe 1932 ar fi următoarea:

Preotul ortodox va avea în 1932 salariul din 1930 scăzut cu 12% scăderea globală pe 1931 (plus curba generală de sacrificiu de 10—23%), plus noua reducere globală din 1932, care față de bugetul din 1930 nu va fi 15%, ci cel mult 4%, adică aproape *situațiunea celorlalți funcționari*, dacă salariile tuturor vor scădea cu 15% în acest an.

Preotul unit va fi supus unui alt regim. Salariul ce-l avea în 1930 i se scade așa: întâi 21% (reducerea globală din 1931), apoi curba generală de sacrificiu de 10—23% și încă scăderea globală prevăzută pe 1932 de 40%, care raportată la totalul bugetului din 1930 face numai 33.28%: adică o *scădere variind între 64% și 77% față de anul 1930!*

Așa că în biserica noastră ar urma să se plătească salarii lunare variind între 9465 lei, cel mai mare, și cel mai mic de 1600 lei, adică una mie șase sute lei, din cari urmează să se scadă impozitele și reținerea la fondul de pensii.

Aceste cifre sunt atât de elocvente, încât renunțăm să mai subliniem mărimea nedreptății ce se face preoților noștri și prăpastia de mizerie ce-i se deschide. Și refuzăm să credem, că Guvernul român va putea isbi atât de greu în preoțimea, care a fost o glorioasă piatră la temeliiile României, căreia îi slujește și astăzi cu credința din trecut. Aceasta cu atât mai vârtos, că prețurile argumente ale alcătuirii bugetului, cercetate mai deaproape, duc la cu totul alte concluziuni.

III

Interpretări greșite și tendențioase

Intr'adevăr, la temeiul prevederilor bugetare de mai sus stă o interpretare greșită, ori tendențioasă, a art. 31 din legea pentru „Regimul general al Cultelor 2/1928”. Acest articol prevede, just și chibzuit de altfel, că: „ajutoarele pe cari statul le va acorda diferitelor culte vor fi în raport cu *numărul credincioșilor* cetățeni români ai

lor față de populația totală a țării, *cu situația materială a cultelor respective și cu nevoile lor reale*”. Din acest text, făuritorii proiectului de buget au luat *singur criteriul numărului credincioșilor*, și din suma totală a bugetului cultelor, împărțită cu numărul sufletelor din țară, au dat fiecărui cult atâta, cât i-se vine exact după mulțimea credincioșilor. Corect la prima privire, foarte greșit în realitate.

Iată de ce:

Articolul 31 în întregul lui, nu privește atât salariile clerului — pe cari legiuitorul nici închipui nu și le-a putut, variind după confesiune —, *ci se referă mai ales la repartizarea ajutoarelor materiale*, pe cari statul le va da cultelor. Dovadă.

Art. 32 imediat următor din aceeași lege, care sună așa: „*Complectarea veniturilor clerului și plata funcționarilor cultelor se vor face după norme generale, stabilite prin lege și în armonizare cu salariile funcționarilor publici*.”

Mai limpede nici că se poate. Statul dă bisericilor ajutoare: a) pentru acoperirea nevoilor lor, pentru necesități specificate (art. 31) și b) pentru complectarea veniturilor clerului (art. 32). Pentru aceste din urmă art. 32 hotărăște clar și precis: vor trebui să se fixeze prin lege, după norme generale și în armonie cu salariile funcționarilor publici, urmând să se plătească din veniturile locale întregite de stat până la limita legală. Nici vorbă nu poate fi prin urmare, de a face pendantă mărimea salariului unui preot ori funcționar bisericesc, în individual, după numărul sufletelor ce are confesiunea respectivă pe țară, ci salariile tuturor se fixează după norme generale stabilite prin lege, în armonizare cu salariile funcționarilor publici. Ar fi și absurd să se fixeze salariile clerului diferitelor culte după acest criteriu. Ar urma logic, ca și salariul singuraticilor preoți aparținători unui cult să varieze exact după numărul de suflete pe cari le îngrijește. Și, ca să se păstreze „armonizarea” preconizată, la fel să se facă cu toți funcționarii statului. Ce se va alege însă de cei cari n'au sub povățuirea lor directă nici un suflet, funcționarii de birou și alții?

Sensul adevărat al textelor legii.

De aceea foarte corect articolul fixează două lucruri privitor la plățile preoților: a) să fie numiți în condițiuni legale, și încadrați în tipul de salar corespunzător după lege; b) să i-se constate venitul local ce are în urma oficiului. Din moment ce s'a făcut așa, *respectivul slușbas are drept individual și personal la salariul legal*, plătit din venitul local și întregit de către stat, absolut independent de numărul credincioșilor ce are pe țară confesiunea respectivă. Este cât se poate de logic și firesc. Statul poate fixa norme și condițiuni generale, dela observarea cărora face pendentă recunoașterea din partea sa a oficiilor și numirilor făcute de culte: nu se poate atinge însă de dreptul elementar al celui numit odată în condițiuni legale la salariul prevăzut de lege. Acesta este *un drept personal* câștigat de către respectivul față de stat, garantat de Constituția țării și *absolut independent de mărimea ori micimea confesiunii căreia aparține*.

Din moment ce criteriile după cari are să se facă complectarea veniturilor clerului sunt, în felul acesta, stabilite în art. 32 fără puțință de răstălmăcire, urmează logic și firesc, că art. 31 privește distribuirea ajutoarelor pentru acoperirea celorlalte nevoi ale lor, adică a celor materiale. Acestea li-se și pot aplica cu dreptate criteriile fixate în articol, ca și dispoziția din alin. 2: Aceste ajutoare vor fi date pentru acoperirea nevoilor lor pentru necesități specificate și constatate că ar depăși veniturile ce le au, și nici odată sub formă de sume globale, dispozițiuni cari nu pot fi aplicate nici cum la salarii, ci numai la cheltuelile generale. Iar aplicarea riguroasă și exactă a criteriilor din art. 31 în acest sens, am cerut-o întotdeauna și o cerem și acum.

Sunt atât de categorice aceste dispozițiuni ale legii, încât preoții noștri și-ar putea câștiga în justiție dreptul lor legal, atât pe anul 1931, cât și față de eventuala prescurtare ce li-s'ar face în 1932. Credem încă că Onor. Guvern nu va lăsa să se ajungă la utilizarea acestui mijloc, la care preoțimea noastră nu s'ar putea preta, decât în ultima necesitate și cu suflăt îndurerat.

În această nădejde am putea încheia, Domnule Ministru, acest memoriu. Totuși pentru că Onor. Guvern, să vadă și mai lămurit nu numai legalitatea, ci dreptatea în fond a cauzei noastre, vom scoate în lumină și o altă greșală comisă la alcătuirea proiectului de buget pe 1932 și netemeinicia argumentelor invocate pentru justificarea ei.

IV

Chiar și fără art. 32 al legii.

Presupunând anume, în pură ipoteză, că nu ar exista în lege art. 32 cu dispozițiile lui categorice, și că art. 31 ar trebui socotit de îndreptar unic la distribuirea proporționată a tuturor ajutoarelor acordate de stat cultelor, și în acest caz alcătuitoarea proiectului de buget pe 1931 au greșit.

a) Articolul dă anume *trei criterii* pentru a judeca proporția ajutoarelor. Nu este îngăduit, deci, sub nici un cuvânt, a ținea seamă numai de unul din ele, ignorând cu totul pe celelalte două. Ar fi o procedură cu totul nejuridică. Or, așa s'a făcut la fixarea proiectului de buget. Pe motiv că *situațiunea materială și nevoile reale* ale cultelor nu ar fi încă stabilite. Inexact. Statul le cunoaște și le-a recunoscut permanent din 1919 până astăzi, prin faptul că: a luat spre știință fiecare numire făcută, a cărei concordanță cu legile a constatat-o din caz în caz și la care s'a specificat întotdeauna venitul propriu al bisericii, ca și întregirea ce urmează să o dea statul: a verificat cheltuelile făcute la toți articolii bugetari și a dat descărcare pentru întrebuițarea sumelor primite.

De drept, și ca urmare, situația este clară. Iar dacă statul crede, că această stare de drept nu mai acopere deplin realitatea, n'are decât să facă o nouă verificare a situației tuturor cultelor. Noi am cerut această conșcriere în repețite rânduri și avem toate motivele să o dorim desăvârșită cât mai curând. Și anume, am scăpa de odiul anumitor *svonuri fără temel*, cari pretind că biserica unită ar avea „averi fabuloase”. Se va vedea atunci că nu avem o situațiune mai de invidiat decât

biserica ortodoxă, de exemplu. Se știe doar că averile chivernisite de noi în trecut, au fost fundațiuni lăsate de mari apostoli ai ideii naționale pentru ocrotirea și creșterea copiilor săraci la școli. Ele au fost deci, ale neamului românesc, pe seama căruia au crescut pleiada de cărturari, cari au ținut viu sufletul Ardealului, și nu ale bisericii unite. Acum, de altfel, exproprierea ca și devaluarea valorilor mobiliare, le-a redus pe toate atât de dureros, încât abia mai sunt umbre ale trecutului mare.

Până la noua evaluare însă, nu ni se pot scurta ajutoarele în contul unor imaginare venituri proprii, existența cărora este de domeniul fanteziei.

b) Inșuș calculul material, întreprins pe baza numărului de credincioși, trebuie să fie exact și precis. Soco-teala făcută la alcătuirea proiectului de buget păcătu- iește și în această privință.

Mai întâi: numărul credincioșilor uniți este cu si- guranță mai mare decât cel luat de temei (1.341.631), iar numărul credincioșilor ortodoxi de 12.638.081 este prea mare, dacă ținem seamă că Bucovina, cu cel puțin 500.000 ortodocși nu trebuie să intre în acest calcul, fiindcă ea își acopere cheltuelile din fondul religionar, netrecut în buget.

Apoi: ajutoarele, pe cari le-a primit dela Stat bi- serica ortodoxă, sunt în realitate simțitor mai mari, de- cât 613.060.119 lei, cât e prevăzut la art. 80 al bugetu- lui. Iată câteva sume în plus, care îi servesc tot ei, tre- cute în bugetul instrucțiunei, la diferite capitole:

Art. 1. Stat No. 2, pg. 34 pentru inspectorii seminarilor	646.800.— Lei
Art. 18. Stat No. 32, pg. 46 pentru Bucovina	1.000.000.— Lei
Art. 30. Stat No. 32—33, pg. 93—95 pentru seminarii	41.120.400.— Lei
Art. 36. Stat No. 47, 51, 54, pg. 137, } 147, 148 Facult. Teol. }	5.421.600.— Lei 4.543.200.— Lei 154.800.— Lei
Art. 53. Stat No. 332, pg. 269	28.690.— Lei

Art. 57. Stat No. 382, pg. 292: repa- rații de școli și biserici peste un milion: deci	300.000.— Lei
Art. 58. Stat No. 383, pg. 293 mate- riale la seminarii	21.582.650.— Lei
Art. 71 Stat No. 387, pg. 71 sub- venții	2.857.480.— Lei

Și mai sunt încă și altele. Statul plătește de ex- *la fondul de pensiune* pentru preoțimea ortodoxă din vechiul regat câteva zeci de milioane lei. Să se mai adauge ceea ce cheltuiește pentru aceeași biserică Mi- nisterul Armatei, apoi ajutoarele dela alte Ministere și Regii autonome (C. F. R. de ex.).

Departa de noi gândul de a ridica cuvânt împo- triva acestor ajutoare, pe care le-am dori chiar sporite. Era însă o datorie elementară să fie socotite exact și precis la alcătuirea unui buget, care are pretenția de a împărți cota singuraticilor culte pe temei de cifre, și exactitate matematică. Ar fi ajuns, anume, la deose- biri importante atât în ce privește cota pe cap de lo- cuitor, socotită greșită în 44.0533, respectiv 46.9146 lei, cât și în ce privește suma cuvenită bisericii românești unite, după o justă rectificare a numărului ei de suflete.

Facem aceste observațiuni, nu fiindcă am da prea- mare importanță cifrelor și calculului pomenit, ci numai pentru a pune în lumină grija, cu care s'a alcătuit pro- iectul de buget. Din parte-ne socotim însă, că chiar exact și corect să fie calculul întemeiat pe criteriul nu- mărului de suflete, el nu poate fi singur hotărâtor la al- cătuirea bugetului, ci poate da cel mult orientare și di- rective generale.

Situația deosebită între Ardeal și vechiul Regat.

În afară de considerațiunile de mai sus, mai sunt și alte motive grele, cari înlătură atotputernicia acestui criteriu aritmetic și cer să se țină seama de alte con- siderente hotărâtoare. Așa este *deosebirea isbitoare în- tre situația bisericească din vechiul regat și cea din Ardeal.*

În Ardeal, în general pastorația este mai avansată, stă la un nivel mai înalt și este neasemănat mai greu: sate mici cu grupuri de credincioși răslețiți prin mulțimi de alte credințe și alte limbi, teren prielnic pentru sectari și pe alocurea primejdios chiar pentru ființa etnică a credincioșilor. În vechiul regat: parohii mari, cu mase compacte și omogene de credincioși, pentru îngrijirea cărora ajung preoți mult mai puțini și cari, pe deasupra, nici nu au gradul de calificare al ardelenilor puși continuu în fața unor probleme pastorale complexe.

În concret: *întreg vechiul regat*, unde trăește marea mulțime a credincioșilor ortodocși, are 9 episcopii, cu 261 persoane în centrele administrative și 4228 preoți în parohii. *Biserica, tot ortodoxă, din Ardeal* în schimb, la c. 1.800.000 credincioși: 5 episcopii, cu 149 persoane în administrațiile centrale și cu 2169 preoți la parohii, adică mai mult decât jumătate vechiul regat. Deosebire și în ceea ce privește calificarea preoților: în vechiul regat sunt la parohii abia 12 doctori în teologie, 1061 licențiați, 7 cu institut teologic: marea majoritate cu calificare mai mică: 2267 cu seminar grad II; 889 cu seminar grad. I, cu pregătire extraordinară 43, cu seminar cu 10 clase 9. În Ardeal: doctori 16, licențiați 28, cu „Institut teologic” adică academie, echivalentă în fond cu licența, 738, cu institut fără bacalaureat 824 și cu pregătire extraordinară 363.

Paralelă între cele două biserici românești din Ardeal

Este cât se poate de firesc, că această realitate deosebită are răsunet echivalent în cifrele bugetului. *Biserica ortodoxă din Ardeal* are înscrisă în bugetul pe 1931 suma de *peste 141 milioane lei*, adică aproape 80 lei de fiecare suflet, pe când cota corespunzătoare pentru vechiul regat este mult mai mică, abia de 44 lei de suflet.

De aici urmează că dacă e să se facă asemănare între biserica unită și cea ortodoxă, ea nu este posibilă decât ÎNTRE BISERICA UNITĂ ȘI CEA ORTODOXĂ DIN ARDEAL, fiindcă numai acestea se găsesc în si-

tuațiuni de evoluție și pastorație asemănătoare. Or, prin această prismă, singura corectă, privită situațiunea, ea arată o *vădită și hotărâtă avantajare a bisericii ortodoxe ardeleni, față de cea unită. Ortodocșii ardeleni* au, la c. 1.800.000 suflete: 5 episcopii, cu 149 persoane în administrațiile centrale, 78 la cele 5 academii teologice, 7 la școala de cântăreți și 2169 preoți în parohii: pe când biserica unită la c. 1.500.000 suflete are, ce e drept tot 5 episcopii, dar cu numai 83 persoane în serviciile centrale (în care număr sunt cuprinși până la unul toți canonicii bisericii noastre, numărul cărora continuă și acum a răscoli nemulțumiri în cercurile ortodoxe) plus 50 la cele trei academii teologice, iar preoți la parohii avem 1459. În total numărul preoților ortodocși în Ardeal e 2408, adică unul la 747 credincioși: *uniți* 1597, sau unul la 939 credincioși. Și să nu se uite, că există un șir întreg de județe, ca: Ciuc, Odorhei, Trei-Scaune și în parte Mureșul, unde datoria națională ne silește să ținem preoți în parohii cu număr foarte mic de suflete, cu gândul românesc de a readuce la sânul neamului pe aceia, pe cari vitregia trecutului era să ni-i piarză.

La fel ajutoarele bugetare: *Biserica ortodoxă din Ardeal are prevăzut* (art. 80): pentru organismele centrale 11.814.300 lei; pentru academii teologice 7.362.240 lei, pentru preoți 113.738.480, plus încă 5 milioane (cota corespunzătoare din cele 19.637.961 lei, dați întregii biserici ortodoxe pentru chirie și ajutor de familie (ajutoare materiale 4.215.000 lei); în total 142.130.020. *Biserica unită*: 10.052.470 pentru centre; 3.880.308 pentru teologii; 85.802.720 pentru preoți și 2.957.900 ajutoare materiale: *în total 102.693.305 lei*. Până când deci biserica ortodoxă are de suflet o cotă de 79 lei, cea unită are sub 78 lei. Dacă e vorba de nedreptate prin urmare, ea ni-se face nouă, nu bisericii ortodoxe din Ardeal, care se plânge, mereu, cu toate acestea, împotriva noastră. Nedreptate și mai vădită, dacă vom socoti pe toți catolicii împreună. În acest chip cota bugetară de fiecare credincios catolic este de abia 59 lei, față de 80 ai celei ortodoxe.

Calificație inegală

Și să nu se uite, în plus, că preoțimea noastră are, în medie calificație mai înaltă. Lăsând la o parte centrele unde aproape întreg personalul are titluri universitare, la parohii avem 39 preoți cu gradul de doctori, 7 licențiați, 1154 cu studii ordinare cu bacalaureat, adică absolvenți ai academiei de teologie, deci pregătire echivalentă cu licența și numai 19 fără bacalaureat și 240 cu pregătire extraordinară. Și mai observăm numărul mare de absolvenți ai Institutelor Teologice *fără bacalaureat în biserica ortodoxă* ardeleană: 824. Ei corespund, fără îndoială, ca pregătire celor cu studii extraordinare din biserica noastră și totuși sunt socotiți la salariu ca absolvenți de „Institut Teologic”.

În consecință deși preoțimea noastră are, în medie, o calificație mai înaltă decât cea ortodoxă din Ardeal, deși preoțimea ortodoxă din Ardeal, în parte măcar, a fost favorizată de Stat și așezată în categorii de salariu superioare aceluia pe cari le justifică pregătirea, favor care pentru ai noștri a fost pur și simplu denegat, totuși în proporție bugetul nostru este mai mic decât al bisericii ortodoxe din Ardeal, chiar și după criteriul rigid al sufletelor. Aceasta însemnează, că favorizarea fraților ortodocși față de noi, este simțitor mai mare, decât apare în cifrele de mai sus. Dacă apoi, după criteriul numărului de suflete, biserica ortodoxă din vechiul regat este desavantajată în buget față de Ardealul atât ortodox cât și unit, vina nu este a noastră. În parte înseși condițiunile de activitate sunt mai favorabile: de alta nivelul mai scăzut, la care se găsește acolo pastorația este o zestre dureroasă a trecutului. Noi dorim din tot sufletul o egalare de nivel, firește prin îndicarea celor mai avansați. Ceeace însă nu se poate face de azi pe mâine cu nici o sumă de bani și după orice cheie nedreaptă s'ar împărți ajutoarele bugetare.

Concluzii cari se impun

Din considerațiile de mai sus urmează, credem, limpede și hotărât dreptatea cauzei pentru care ne-am ridicat cuvântul. Rugăm, în consecință, Onor. Guvern, încă odată să binevoiască:

a) a trata preoțimea toată după aceleași norme ca pe toți ceilalți slujbași ai țării, reducându-i și ei salariile din 1930 cu aceleași procente sau curbe de sacrificiu;

b) să trateze pe preoții bisericii românești unite pe picior de egalitate cu preoții bisericii ortodoxe, fixându-le salariile după aceleași norme și în aceleași tipuri și să se curme anomalia salariilor diferite pe confesii, respectând art. 31 și 32 din „*legea cultelor*” ca și articolul 10 din *Concordat* încheiat cu Sfântul Scaun, în care se precizează că biserica catolică și membrii ei cetățeni români se vor bucura din partea Statului de un tratament, care nu va putea fi inferior aceluia de care se bucură, conform Constituției, celelalte religii ale Regatului.

c) Aceste măsuri să se aplice atât pentru anul curent 1931, îndreptând dispozițiunile cuprinse în scrisorile Onor. Minister al Cultelor No. 137.897 din 16 Septembrie și No. 150.434 din 5 Octombrie 1931, cât și la alcătuirea bugetului pe 1932.

Așa cere dreptatea pe care o garantează categoric legile țării.

În această nădejde, rugăm, pe Excelența Voastră să primească asigurarea sentimentelor Noastre celor mai distinse

BLAJ, din conferința episcopatului român unit, ținută la 4 Noembrie 1931.

Dr. Vasile Suci
Arhiepiscop și Mitropolit de
Alba Iulia și Răgăraș

Dr. Valeriu Traian Frențiu
Episcop de Oradea

Dr. Iuliu Hossu
Episcop de Cluj-Gherla

Dr. Alexandru Niculescu
Episcop de Lugoj

Dr. Alexandru Rusu
Episcopul Maramureșului

